

PROGRAMA: MARGINACIÓ I TREBALL SOCIAL
PROFESSORA: Montserrat Soronellas Masdú
CURS: CURS 1995-1996 SEGON QUADRIMESTRE

1. OBJECTIUS

Aproximar a l'estudiant als diferents enfocaments teòrics que han portat a donar contingut i a construir el concepte de marginació i d'altres conceptes que hi són associats (anomia social, desviació social, marginalitat, exclusió social...). Aquesta aproximació es realitzarà a través de la revisió del tractament que ha rebut per part de la sociologia, la criminologia, la medicina social, l'antropologia, la psiquiatria, la psicologia social i altres disciplines afins.

Partir del concepte de relativisme cultural per arribar a valorar objectivament la diferència social així com la reacció social que han generat els processos de marginació. Tractament del concepte d'imatge cultural, prejudici, estigma social...

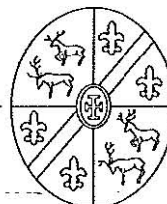
Aconseguir que l'estudiant interpreti correctament els anomenats processos de marginació i la seva etiologia per tal de poder afrontar la intervenció social en aquest camp.

Revisar les principals formes de marginació existents a la nostra societat i analitzar la forma com han estat formulades socio-culturalment i la manera com han estat tractades pels especialistes: dones, nens, vells, pobres, delinqüents, cultures i races diferents, malalts, joves...

2. METODOLOGIA I DESENVOLUPAMENT DEL CURS

Aquest curs es desenvoluparà en base a tres fonaments metodològics:

1. Les desenvolupament teòric dels continguts del programa de l'assignatura, a càrrec de la professora.
2. La lectura, per part de l'estudiant, dels textos obligatoris indicats en el programa del curs. Aquesta lectura ha de portar a una discussió col·lectiva de les idees suggerides pels textos i els continguts teòrics de cada tema.
3. La participació activa dels estudiants a través de l'elaboració d'un treball de grup, els resultats del qual seran exposats a la classe en el desenvolupament dels continguts del tercer bloc del programa.

3. AVALUACIÓ

L'avaluació del curs es farà en base als següents criteris:

1. La presentació d'un treball de grup que reflexioni sobre algun dels processos de marginació previstos en el tercer bloc del programa del curs. S'entregarà als estudiants un guió específic i detallat dels requisits d'aquest treball.

2. Examen final que tindrà lloc dintre del calendari d'examens previst per l'EUTS pel segon quadrimestre.

4. CONTINGUTS

BLOC I. EL CONCEPTE DE MARGINACIÓ

1. Marginació social, desviació, marginalitat. Clarificació de conceptes.

Lectura:

SAN ROMAN, Teresa. 1991 "La marginación como dominio conceptual. a: PRAT, J i altres: Antropología de los pueblos de España. Madrid. Taurus.

2. La definició de la realitat com a problema. La construcció cultural de la marginació.

Lectura:

VALLVERDÚ, J. "La imatge social de les sectes. Hare Krisna: un cas paradigmàtic". A. Revista d'Etnologia de Catalunya, 6. Febrer de 1995. Generalitat de Catalunya. Barcelona. Pàg.70-79

3. Les diferents perspectives d'anàlisi de la marginació: històrico-institucional, processual i estructural.

Lectura:

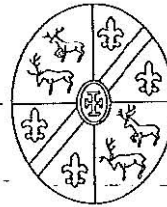
PESET, J.L. 1983 Ciencia y marginación. Barcelona. Crítica.

BLOC II. ELS PRINCIPALS ENFOCS TEÒRICS

1. La desviació social. Criminologia i positivisme.

Lectura:

MARISTANY, L. 1973 "Exposición". A: El gabinete del doctor Lombroso. Delincuencia y fin de siglo en España. Barcelona. Cuadernos Anagrama. Pàg.5-18.

2. Funcionalisme i anomia social.

Lectura:

MERTON, R.K. 1964. "'Anomie', anomia e interacció social. Contextos de conducta desviada". a: Clinard (Comp.) Anomia y conducta desviada. Buenos Aires. Paidós. (pàg.201-226).

3. L'Escola de Xicago i les subcultures. La teoria de l'associació diferenciada.

Lectura:

SUTHERLAND, E.I. 1988 Ladrones profesionales. Madrid. Eds. La Piqueta. 1937. (Pàg.193-236).

4. La teoria de la reacció social. Etiquetament i carrera desviada.

Lectura:

GOFFMAN, E. 1970. "Estigma e identitat social". A: Estigma. Buenos Aires. Amorrortu. Pàg.11-55.

5. Enfocs antropològics: simbolisme i marginació.

Lectura:

DOUGLASS, M. 1991 Pureza y peligro. Madrid. Siglo XXI. (Pàg. VII-XXIII).

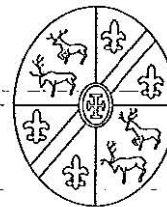
6. El tractament de la marginació des del treball social

Lectura:

BONAL, Raimon. 199 "Els serveis socials davant la marginació". a: Reflexions, 9. Barcelona.

BLOC III. ALGUNS PROCESSOS DE MARGINACIÓ

1. Els exclosos del sistema econòmic: pobres, transeünts.
2. Diferència cultural i marginació: immigrants i forasters.
3. Cicle de vida i marginació: nens, joves i vells.
4. Capacitats psico-físiques i dificultats d'integració: malalts i discapacitats.
5. Les altres conductes: delinqüents, homosexuals, drogodepenents.
6. Inserció laboral i posicions marginals: dones i aturats.

5. BIBLIOGRAFIA

- ALVAREZ-URÍA, F. Desigualdad y pobreza hoy, Madrid. Talasa
- BECCARIA, C. 1968. De los delitos y las penas. Madrid. Alianza.
- BECKER, H.S. 1964. Los extraños. Sociología de la desviación. Buenos Aires. Tiempo Contemporáneo.
- BERGALLI, R. 1980. "Origen de las teorías de la reacción social". a: Papers, 13. U.A.B. Barcelona. (Pàg. 49-96)
- BERGALLI, R. BUSTOS, i altres: 1983. El pensamiento criminológico, 2 vols. Barcelona. Península.
- BERGER, P.; LUCKMAN, .1986 La construcción social de la realidad. Madrid. Amorrortu.
- BERTELLI, B.; NERESINI, F. 1988. "Normalità ed marginazione: le politiche del controllo della devianza in situazione de complessità". A: Marginalità e Società, 7: 14-45, Milano. Franco Angeli Ed.
- CASTEL, R. 1984. La gestión de los riesgos. Barcelona. Anagrama.
- CLINARD, M.B.(comp.) 1967. Anomía y conducta desviada. Buenos Aires. Paidós.
- COSER, L.A. 1967. Nuevos aportes a la teoría del conflicto social. Buenos Aires. Amorrortu.
- DAHRENDORF, R. 1962. Las clases sociales y su conflicto en la sociedad industrial. Madrid. Rialp.
- DURKHEIM, E. 1952. El suicidio. Buenos Aires. Schapire.
- FOUCAULT, M. 1981. Vigilar y castigar. Madrid. Siglo XXI.
- GOFFMAN, E. 1970. Estigma. Buenos Aires. Amorrortu.
- GOFFMAN, E. 1970. Internados. Buenos Aires. Amorrortu.
- MALINOWSKI, B. 1981. Crimen y costumbre en la sociedad salvaje. Barcelona. Ariel.
- MARISTANY, L. 1973. El gabinete del Dr. Lombroso. Delincuencia y fin de siglo en España. Barcelona. Anagrama.
- MATZA, D. 1981. El proceso de desviación. Madrid. Taurus.
- MELOSSI, D. PAVARINI, M. 1980. Cárcel y fábrica. México. Siglo XXI.